

Uvodna motivacija pri pouku geografije – zakaj in kako?

Pogosto se ure geografije pričnejo s pozdravom, navodilom sedite – v šolah, ki ohranjajo vrednoto vstajanja, umiritve in pozdravljanja – ter vprašanjem, ali kdo manjka. Nato sledi bodisi »Odprimo zvezke in napišimo naslov ...« bodisi »Se kdo javi?«. Pa nismo pri tej rutini, ki nam jo narekuje šolski zvonec in preoblica drugih dejavnikov, pozabili na nekaj? Smo glavice, ki sedijo pred nami, sploh navdušili nad tem, kar bomo počeli to uro? Neizbežno bi morali vsaj minuto nameniti motivaciji.

V pedagoškem diskurzu je uvodna motivacija ena ključnih etap sleherne učne ure ne samo geografije, ampak tudi drugih predmetov. Umeščena je na začetek učne ure, motivacijski momenti pa so nujni tudi v drugih etapah. Sestoji lahko iz različnih aktivnosti, pripovedi ali drugih dražljajev, ki naj bi učence motivirali za delo in usvajanje nove učne snovi. Učinkovita je, če je smiselna, kratka in prilagojena individualnim značilnostim in interesom učencev (Stojilković, 2019).

Uvodna motivacija pri geografiji je lahko izvedena na več načinov. Zagotovo najpogostejši načini so fotografije območij, ki jih »bomo to uro odkrivali«, ali pa kratki filmi, ki jih je danes mogoče najti celo vrsto na svetovnem spletu. Možnost so tudi pripovedi in anekdote preučevanih območij.

Kaj pa bolj aktivne in inovativne oblike? Res je, da jih učitelj ne more uporabiti vsako uro, tu in tam pa vseeno lahko popestrijo geografsko učno uro. Če so uvodne motivacije zasnovane na različnih učnih stilih, so dodatno nagovorjeni in motivirani tudi tisti učenci, katerih predominantni učni stil ni eden od tistih dveh (vizualni in avditivni), ki jim je posvečena večina pozornosti pri običajnem pouku (Stojilković, 2019). Predstavljamo pet aktivnosti, ki so enostavne, učinkovite in primerne za izvedbo.

Bi vaše učence tovrstne aktivnosti motivirale? Kako bi jih lahko prilagodili za druge učne vsebine? Bi jih lahko še nadgradili? Kaj pa, če bi učence izzvali, da za vsako učno uro nekdo pripravi kratko izbrano motivacijsko aktivnost? Naj ta vprašanja (za zdaj) ostanejo odprta ...

Iz tega izhaja še drugi pedagoški oreh, kako doseči, da bodo učenci notranje motivirani v vseh etapah učne ure. Uvodna motivacija, če jo do neke mere lahko imamo za zunanji faktor (enako kot pomembni ljudje v življenju učenca, način podajanja povratne informacije, nagrade, kazni, učno okolje in nenazadnje širši šolski kontekst), že lahko vzpodbudi zanimanje, ampak učenci morajo biti motivirani med celotnim učnim procesom (tako v šoli kot doma med lastnim delom). To bomo najbolj učinkovito dosegli, če bodo učenci videli smisel v snovi, ki jo usvajajo, ter prepoznali pomen ter vrednost za njih same, se pri tem čutili kompetentne in se zavedali svojih (ne)zmožnosti. Učitelj se torej sooča s precej težko nalogo, kako zasnovati učne situacije, da bodo te zajele čim večjo skupino učencev, vključevale ravno pravišnjo količino dražljajev in dejansko vzbudile notranjo motivacijo učencev – izziv, priložnost za uspeh, prijetno počutje in napredek pri lastnem delu ... Še večji izziv pa je, kako to trajno dosežati!

Viri in literatura

1. Stojilković, B. (2019). Prakse izvajanja uvodnih motivacij, zasnovanih na različnih učnih stilih pri pouku geografije. V: Weissbacher, P. VII. Znanstveni posvet vodenje v vzgoji in izobraževanju: Raziskovanje prakse vodenja, učenja in poučevanja. Ljubljana: Šola za ravnatelje.

UČNI STIL	SKUPINA	UČNA TEMA	IZVEDBA
gustatorni stil	3. letnik splošne gimnazije	Regionalizacija Evrope	poizkušanje izbranih tipičnih evropskih sladice in regionalna umestitev
olfaktorni stil	7. razred osnovne šole	Sredozemlje	prepoznavanje zelišč in regionalna umestitev
kinestetični stil	1. letnik splošne gimnazije	Sestava zraka	dokaz elementov in sestavin v zraku
avditivni stil	8. razred osnovne šole	Uvod v geografijo sveta	prepoznavanje zvokov instrumentov in regionalna umestitev
vizualni stil	9. razred osnovne šole	Regionalizacija Slovenije	prepoznavanje krajev na razglednicah in regionalna umestitev